

Ekologická politika a právo životného prostredia

Eva Kružíková: **Ekologická politika a právo životného prostredia v Európskej únii**. 1. vydanie. Nakladateľství a vydavateľství litomyšlského semináře Petr Šauer, Praha 1997, 190 strán.

Environmentalizácia slovenského právneho poriadku zahŕňa v súčasnosti i proces jeho postupnej harmonizácie s právnou úpravou ochrany životného prostredia platnou v rámci Európskej únie. Na zabezpečenie kompatibility s komunitárnym právom však nestačí len jednoduché porovnanie jednotlivých právnych predpisov a ich formálne začlenenie do platnej úpravy Slovenskej republiky. Treba o. i. pochopiť a prijať koncepciu, ktorá bude tvoriť základ environmentálneho práva ako nového právneho odvetvia, oboznámiť sa s jeho princípmi i s teoretickým pozadím jeho implementácie do práva členských štátov EÚ.

Nepochybne ide o nesmierne náročný proces. Jeho medzinárodnoprávnym základom sa stala Dohoda o pridružení k Európskej únii. Napriek určitým legislatívnym krokom sme však v tomto procese – dovoľím si tvrdiť – takmer na začiatku. Ak toto konštatovanie platí pre právnu prax, o to viac platí pre právnu teóriu. Absolútny nedostatok špecializovanej odbornej literatúry, venovanej predpisom EÚ v oblasti starostlivosti o životné prostredie, sa síce pokúsila preklenúť v rámci svojej edičnej činnosti Právnická fakulta UK v Bratislave už r. 1995, a potom r. 1997 vydaním učebných textov Právo životného prostredia európskych krajín, ale zatiaľ neuzrela svetlo sveta žiadna monografia s touto tematikou. Neostáva preto zatiaľ nič iné, ako siahnuť po zahraničnej odbornej literatúre.

V tejto súvislosti možno odporúčať do pozornosti publikáciu E. Kružíkovej. Ako uvádza autorka, jej zámerom bolo podať výklad vývoja ekologickej politiky a práva životného prostredia

Európskeho spoločenstva (právna teória nepoužíva termín právo Európskej únie, ale právo Európskeho spoločenstva – pozn. autorky), ich koncepciu, ciele a zásady. Neusiluje sa o hlboký právno-teoretický rozbor, ale naznačuje problémové okruhy, ktorým bude treba venovať pozornosť v rámci úsilia ČR o členstvo v EÚ. Autorka vyslovuje názor, že detailná teoretická analýza jednotlivých aspektov a inštitútov komunitárneho práva životného prostredia sa bude rozvíjať súbežne s rozvojom všeobecnej teórie európskeho práva. Keďže česká právnická literatúra sa týmito otázkami nevenovala, monografia vychádza takmer výlučne zo zahraničnej odbornej literatúry a predstavuje zhrnutie poznatkov zahraničných právnikov.

Z troch hlavných častí je prvá venovaná environmentálnej politike Európskeho spoločenstva. Objasňuje jej korene, vývoj, princípy i najnovšie smerovanie a ciele.

Druhá časť sa zaoberá právom životného prostredia, analyzuje jeho vývoj v súvislosti s vývojom environmentálnej politiky, vysvetľuje základné princípy práva, charakterizuje základné pramene. Venuje sa aspektom environmentálneho práva, vyplývajúcim z jeho osobitného postavenia v rámci medzinárodného práva a problematike presadzovania práva životného prostredia. Monografia sa však nevenuje základným otázkam a pojmom európskeho práva (napr. výkladom základných zmlúv, orgánov, ich právomociam atď.). Len niektoré kapitoly obsahujú všeobecnejší výklad, v záujme pochopenia širších súvislostí základných právnych a inštitucionálnych otázok jednak so zásadami tvorby a realizácie environmentálnej politiky, jednak tvorby, interpretácie a implementácie práva životného prostredia.

Tretia časť monografie analyzuje a stručne porovnáva platnú európsku úpravu niektorých oblastí environmentálneho práva s českou. Autorka sústredila pozornosť na tie úseky, ktoré majú význam pre celú oblasť environmentálnej politiky, všeobecne odrážajú hlavné tendencie jej vývoja a zahŕňajú jej najnovšie nástroje, metódy a prístupy. V tejto súvislosti poukazuje na smery budúcej nevyhnutnej novelizácie regulácie ochrany životného prostredia v ČR a pripomína dôležitú skutočnosť, že tieto zmeny sa podstatným spôsobom

dotknú i správneho a občianskeho práva.

Súčasťou monografie je príloha obsahujúca stručnú charakteristiku právnej úpravy ochrany jednotlivých zložiek životného prostredia (vôd, ovzdušia, prírody, nakladanie s odpadmi atď.). Ako však naznačuje už názov, nejde o detailný rozbor, príloha slúži čitateľovi ako základná orientácia v rámci získavania poznatkov o obsahu platného komunitárneho práva.

Prehľadnosť, logická nadväznosť spracovania problematiky, profesionálny prístup autorky, autentickosť poznatkov prehĺbená osobnými konzultáciami s pracovníkmi Generálneho riaditeľstva XI. Európskej komisie, to všetko predstavuje záruku toho, že monografia si nájde miesto v knižnici každého, kto sa o túto tému odborne zaujíma. Osobitne oceňujem časť venovanú analýze záruk práv občanov na priaznivé životné prostredie v rámci komunitárneho práva a IV. kapitoly, zaoberajúcu sa implementáciou a presadzovaním práva životného prostredia.

Soňa Košičiarová

Prečítali sme ...

Ohrivané špagety a pesto

zabily 17-letého syna lekáre v Curychu náhlým selháním jater – nebyl ani den času na pokus o transplantaci. Otec i syn po 4 dny jedli předem uvařené špagety s italskou omáčkou pesto (bazalka, oříšky, česnek, parmezán, olivový olej), přestože poslední den už nechutnaly dobře. Pokrm sice byl v lednici, ale před konzumací stál vždy několik hodin při normální teplotě vzduchu, takže měl čas v něm vyrůst *Bacillus cereus*, zdroj nejméně dvou enterotoxinů, střevních jedů vyvolávajících náhlou otravu potravou. A jeden z těch enterotoxinů chlapec rychle zabí, okamžitě mu zničil játra. *Bacillus cereus* má hodně nebezpečné příbuzné: bacil anthraxu, *Clostridium botulinum* (zdroj klobáskového jedu při smrtelném botulizmu), *Clostridium tetani*

a radu ďalších. Tak, jako je tomu u jiných toxinů, je i *Bacillus cereus* odolný proti varu. Převaření špatně skladovaného jídla tedy nepomůže! První pomoc? Živočišné uhlí! Otec přežil asi proto, že těch špaget snědl jen polovinu a nevyzvracel podané živočišné uhlí. Podobně prudec může proběhnout otrava houbami, zejména muchomůrkou zelenou.

Vesmír 37, 1997, 10, 521

Elektronický dom Billa Gatesa

Bill Gates, šéf Microsoftu a zrejme najbohatší človek na našej planéte, si postavil dom zajtrajška už dnes. Obydlie riadené počítačmi a rozmyšľajúce namiesto majiteľa dokončili v jeseni t. r. Bill Gates však svoj virtuálny dom postavil o niečo skôr – na stránkach knihy Informačné diaľnice (The Road Ahead). Dom v americkom Seattli na brehu jazera stál 35 mil. USD, elektronické vybavenie približne 20 mil. a ďalšie výdavky tvorili 45 mil. dolárov. Približne 5000 štvorcových metrov pre život, 20 izieb a 6 spální. Dom nielenže reaguje na človeka pohybujúceho sa v ňom, ale pamätá si a ukladá aj jeho záľuby či zvyky a dokáže mu vychádzať v ústrety. Špendlík, pripnutý na košeľu návštevníka, vysiela jeho osobný kód, ktorý počítač riadiaci dom porovná so svojou databázou a vytvorí podľa údajov v nej klímu, osvetlenie, prípadne pustí obľúbenú hudbu a pod., automaticky zapína a zhasína osvetlenie pri prechode z jednej miestnosti do druhej, môže preniesť tiež rovnaký TV program, aký mal v inej miestnosti. Všetko sa deje nenásilne, viac než 80 km optických káblov domyselne skrytých v stenách domu tvorí akúsi jeho nervovú sústavu. Dom má aj ďalšie zaujímavosti, je plný unikátnych technológií, ktoré by nové stavby už v blízkej budúcnosti mali bežne používať.

Pravda, 7. 11. 1997

Energetické zaujímavosti

V Pezinku ukončili výstavbu závodu Alternatívne spracovanie odpadov (ASO). Má kapacitu na spracovanie asi 30 000 t odpadov ročne. Výsledné produkty závodu sa použijú ako palivo v cementárni HIROCEM, a. s., Rohož-

ník. Vyrobí sa tak zhruba 500 000 GJ tepelnej energie, na ktorú by sa spotrebovalo okolo 20 000 t čierneho uhlia. Stredisko ASO v Pezinku je prvé svojho druhu v krajinách strednej a východnej Európy.

Informátor CPE 1997, 8, 16

Mikuláš Huba laureátom Ceny Josefa Vavrouška

Prvým laureátom novozriadenej ceny Nadácie Charty 77 sa stal známy slovenský ochranár RNDr. Mikuláš Huba, CSc. Vedno s Josefom Vavrouškom, ktorý tragicky zahynul s dcérou Petrou v lavíne v doline Parichvost v Západných Tatrách r. 1995, založili Spoločnosť pre trvalo udržateľný život. Po rozdelení republiky je rozdelená na STUŽ ČR a SR, sústavne však podčiarkuje globálnu aktuálnosť záverov Summitu Zeme, na ktorom sa J. Vavroušek i M. Huba osobne zúčastnili.

Sme, 15. 10. 1997

Park Avion

Mestská časť Bratislava – Staré mesto dostala od a. s. Slovnaft finálny dar 1 mil. Sk na revitalizáciu parku Avion. Vynovený park by mal poskytnúť príjemné miesto na krátkodobý odpočinok v tejto časti mesta. Pri príprave projektu sa zohľadňovala jestvujúca zeleň a projektanti sa zamerali na vytvorenie dobrých podmienok na kvalitnú údržbu parku (automatické zavlažovanie a pod.).

Vytvorením komunikačného prepojenia v priestore fontány sa zlegalizuje terajší prechod cez park a zároveň vznikne spevnená plocha, ktorá bude slúžiť ako odpočívadlo pri fontáne. Po obvode parku budú lavičky a pribudne aj pitná fontánka. Revitalizácia parku začala v septembri t. r.

APOP

Kalendárium

1.–12. decembra 1997 – Kyoto (Japonsko) – **III. zasadnutie Konferencie zmluvných strán Dohovoru OSN o klimatických zmenách**. Kontaktná adresa: FCCC Sekretariát Bonn (SRN), tel.: 49 228 815 1000, fax: 49 228 815 1999

3.–7. decembra 1997 – Santa Cruz (Bolívia) – **3. medzinárodná konferencia o manažmente divkej prírody v oblasti Amazónie**. Kontaktná adresa: Dr. Richard Bodmar, University of Florida, e-mail: tcd@tcd.ufl.edu

16.–20. februára 1998 – Bangalore (India) – **Medzinárodná konferencia o ochrane, využívaní a obchode s liečivými rastlinami a o biokultúrach**. Kontaktná adresa: Foundation for Revitalization of Local Health Traditions, tel.: 91 80 333 6909/0348, fax: 91 80 333 4167

14.–18. marca 1998 – Barcelona (Španielsko) – vedecká konferencia **Globálna zmena a zmeny suchozemských ekosystémov a využitia zeme**. Kontakt: <http://jasper.stanford.rdu/GCTE/LUCC/Confence98.html>

19.–24. apríla 1998 – Christchurch (Nový Zéland) – medzinárodná konferencia **Udržateľnosť a úloha hodnotenia vplyvu vo svetovej ekonomike. Dokonalosť, inovácia a prispôbitosť**. Kontakt: IAIA Executive Office, e-mail: iaia@ndsuxet.nodak.edu

1.–3. mája 1998 – Bratislava – **Globálne fórum pre biodiverzitu**. Kontaktná adresa: Caroline Martinet, IUCN, e-mail: ccm@hghg.iucn.org

4.–15. mája 1998 – Bratislava – **IV. zasadnutie Konferencie zmluvných strán Dohovoru o biologickej diverzite**. Kontaktná adresa: CBD Sekretariát, Montreal, Kanada, tel.: 1 514 288 2220, fax: 1 514 288 6588

18.–22. mája 1998 – Kingston (Jamajka) – 8. zasadnutie **Konferencie zmluvných strán Dohovoru o práve morí**. Kontakt: e-mail: doalos@un.org

19.–25. júla 1998 – Florencia (Taliansko) – **Medzinárodný kongres o ekológii**. Kontaktná adresa: Almo Farina, INTECOL, tel.: 39 187 400 252

Pf '98